

pàgines on s'indiquen (amb alguns comentaris) les referències que són pertinents per cada un dels apartats estudiats.

Pel que fa a l'aspecte més decididament didàctic, el volum ofereix una selecció de textos de tipus diferents que es poden fer servir en el seminaris d'un curs de lingüística sarda. Aquesta part ocupa vora 50 pàgines i inclou, en primer lloc, textos dialectals (també del gal·lurès, del sasserès, de l'alguerès i del *tabarchino*). Després segueix una secció dedicada al llenguatge dels joves amb la transcripció d'una conversa entre tres noies (8 pàgines). La selecció s'acaba amb l'edició d'una carta campidanesa de l'any 1225 i de dos fragments de llibres de béns del segle XII. Els comentaris que acompanyen els textos donen una visió de la dialectologia de Sardenya, dels trets que caracteritzen el llenguatge dels joves de l'illa i del treball filològic sobre textos antics (a les últimes pàgines del llibre es troben els facsímils dels textos editats).

El llibre inclou també un índex analític (pàgines 183-192) i alguns mapes (pàgines 194-202).

Aquest curs de lingüística sarda és una bona eina per als professors de lingüística romànica. El millor homenatge que li podem fer a Eduardo Blasco Ferrer és servir-nos-en.

Fernando SÁNCHEZ MIRET
Universidad de Salamanca

BUENAFUENTES, C. / CLAVERIA, G. / PUJOL, I. (ed.) (2016): *Cuestiones de morfología léxica*. Frankfurt am Main / Madrid: Vervuert / Iberoamericana, 232 p.

El llibre, que consta de cinc capítols, aplega les contribucions presentades al cicle de conferències sobre morfologia lèxica organitzat per la Universitat Autònoma de Barcelona i la Universitat de Girona entre l'octubre de 2013 i el gener de 2014.

En un primer capítol, «Viejas y nuevas aproximaciones al concepto de parasíntesis», David Serrano-Dolader, després d'una revisió de la concepció d'aquest fenomen per part de la lingüística romànica, entès com un cas híbrid de composició/derivació (o de prefixació/sufixació) en què els dos tipus de morfemes s'integren necessàriament de manera simultània a la base lèxica, ens en proposa una reformulació que té en compte i, ahora, vol superar les principals objeccions que ha suscitat aquesta teoria, sobretot en el cas dels verbs, que són els elements més representatius d'aquest procediment parasintètic. Aquest plantejament suposa una definició prèvia del doble valor del morfema d'infinitiu com a morfema derivatiu i, al mateix temps, com a morfema flexiu; o bé implica partir de l'existència d'una vocal temàtica (que pot presentar-se com a "morfema-zero") en què recauria el valor derivatiu transcategoritzador. Segons l'autor, malgrat les diferents formulacions, resulta evident que els anomenats casos de parasíntesi es caracteritzen per tractar-se de formacions generades solidàriament com a conseqüència de l'actuació de dos procediments lexicogènics, l'un clarament derivatiu i l'altre que també pot ser considerat com un tipus de derivatiu no afixal, però que presenta característiques diverses que poden arribar a ser les pròpies d'una base compositiva. Allò que és important per a l'autor és la concepció de la parasíntesi com un procés en què operen conjuntament dos processos lexicogènics, independentment de la valoració que es faci dels seus components (un afix i un sufix, un sol afix discontinu...), de manera que es tractaria d'un procés de caràcter general, i per tant interidiomàtic, tot i que en cada llengua o grup de llengües es manifestaria amb característiques pròpies. I d'aquí la utilitat de mantenir aquest concepte en l'àmbit de la morfologia.

En el segon capítol, «Bloqueo y competición entre sufijos en la formación de sustantivos deadjetivales del español», Antonio Rifón Sánchez parteix de la conveniència de deixar de fonamentar els estudis morfològics en la relació un-a-un entre la base i els afixos, atesa la possibilitat que, a més dels casos d'afixos polisèmics, un sol significat sigui designat per diferents afixos o, sobretot, que un afix s'uneixi a diferents tipus de bases. Centrant-se en aquest últim tipus de procés morfològic, l'autor procedeix a l'anàlisi dels casos en què els sufixos {-ada, -(eli)dad, -ería, -ez, -ía, -ismo, -itud, -or, -ura}, que aporten

el significat de 'qualitat de', s'uneixen a una base adjectiva per generar noms derivats. Després d'un intens procés de recollida de dades en fonts diverses (i l'autor és ben conscient de la problemàtica inherent a l'ús que en fa), l'anàlisi se centra en determinar fins a quin punt la possibilitat de ser analitzats o separats els components de la base influeix tant en quins són els afixos que s'hi uneixen com en el seu nombre. L'anàlisi de correspondències li permet fer evident una gradació de les bases, de les més simples a les més construïdes, amb diferents possibilitats de combinació amb els afixos, en relació inversa a la complexitat del tema que serveix de base de derivació. L'aplicació d'aquest estudi a alguns dels fenòmens de l'evolució de la morfologia derivativa obre perspectives noves que no poden ser negligides. Així, podrien explicar el perquè de la preferència per la fixació d'uns determinats sufixos quan, en principi, s'oferien als parlants diverses possibilitats; o, contràriament, l'especialització del valor semàntic dels uns per tal de sobreviure a la pressió dels altres.

El tercer capítol, «Preverbs llatins: aspectes morfosintàctics i semàntics», de Víctor Acedo-Matellán, presenta un interessant estudi dels aspectes morfosintàctics i semàntics dels prefixos llatins de caràcter preposicional que apareixen en la formació de nombroses formes verbals derivades. Es tracta d'un procediment lexicogènic de gran productivitat en llatí i que, en l'aspecte semàntic, permet l'aparició de nous valors que, tot i mantenir el significat bàsic del verb simple, interpretat com un "coesdeveniment", aporta nous valors, sovint de caràcter metafòric, associats a l'esdeveniment principal representat pel preverb. En l'aspecte morfosintàctic, un fet molt rellevant d'aquest mecanisme és el dels canvis funcionals que suposen que el preverb presenti una nova estructura argumental, en uns casos amb alteració de la transitivitat o en d'altres amb modificacions d'algun altre element d'aquesta estructura, com pot ser el nombre o la categoria dels arguments. Finalment, l'autor compara el funcionament dels preverbs del llatí amb els procediments equivalents en altres llengües i constata que, tant pel que fa a l'expressió dels esdeveniments de moviment direccional, com a l'expressió de l'aspecte i, sobretot, als canvis en l'estructura argumental, el llatí pot ser considerat com una llengua d'emmarcament en el satèl·lit. Això vol dir que, com passa a l'anglès, expressa el resultat d'un esdeveniment en un element diferent del verb; i en aquest sentit s'oposa a les llengües d'emmarcament verbal com el francès. Però, a diferència de les llengües germàniques o el finoúgric, en què el component de direcció pot romandre com un mot independent (i que, per tant, són llengües d'emmarcament en el satèl·lit fortes, com també ho era, probablement, el protoindoeuropeu), les llengües com el llatí o l'eslau expressen sempre el component de direcció mitjançant un prefix. Des d'un punt de vista evolutiu, possiblement ens trobem davant d'una manifestació del procés cíclic de substitució entre procediments analítics i procediments sintètics.

En el quart capítol, «Restricciones léxico-semánticas y mecanismos composicionales en la morfología derivativa: el caso de *-izar(r)*», l'autora Olga Batiukova inscriu el seu estudi en el marc de la semàntica lèxica i es proposa seguir el procés de derivació des de la sintaxi interna de la unitat lèxica fins a la seva sintaxi externa, a partir de la concepció que molts dels elements que tradicionalment s'han atribuït a la pragmàtica ja estan codificats en la semàntica lèxica. Després d'una breu presentació del lèxic generatiu i de la caracterització dels dos mecanismes fonamentals de selecció (aquells que es relacionen amb les restriccions que un predicat imposa als seus arguments i els que tenen a veure amb les modificacions semàntiques del predicat imposades per l'argument), justifica l'elecció del sufix causatiu-resultatiu {-izar} i del corpus d'on extreu les formes que analitza, i acaba la introducció amb una revisió crítica dels estudis precedents sobre aquest sufix. A partir d'aquí, analitza detalladament els diferents valors del sufix, entre els quals destaquen els usos causatiu-resultatius, amb la doble possibilitat d'interpretació com 'X causa que y esdevingui B' i 'X causa que y esdevingui més-B', segons que la propietat que denota sigui graduable o no ho sigui; els usos causatius que poden implicar una interpretació funcional: 'X fa que B pugui funcionar com a y' o una interpretació instrumental; o bé els usos clarament agentius o realitzatius: 'X actua com a y'. Aquesta anàlisi suposa que tota la informació està codificada als tres nivells bàsics: en el de l'estructura argumental, en el de l'estructura eventiva i en el de l'estructura de *qualia*. I, per tant, la interpretació de les formes derivades està triplement sotmesa als valors codificats en l'estructura de *qualia*, al tipus semàntic de la base i al mecanisme general de selecció lèxica que restringeix el tipus i el nombre dels arguments compatibles amb el verb derivat. Final-

ment, l'estudi s'acompanya d'un annex on s'especifiquen les diferents propietats denotades per la base de tots els verbs derivats en {-izar} que formen el corpus.

En l'últim capítol del llibre, «La morfología léxica en el *Portal de léxico hispánico*: resultados del proyecto de investigación (FFI2011-24183)», de l'equip de la Universitat Autònoma de Barcelona i la Universitat de Girona dirigit per la doctora Glòria Claveria, els autors presenten i resumeixen les dades que ofereix el *Portal de léxico hispánico* en el camp de la morfologia léxica històrica i apunten, en primer lloc, quins són els principals problemes teòrics i metodològics que planteja la investigació en aquest camp, descriuen la relació entre la morfologia léxica i la lexicografia i analitzen de quina manera aquesta relació es reflecteix en l'estructura dels principals diccionaris. En segon lloc, i aquesta és la secció lògicament més extensa de l'article, els autors aporten una interessant informació dels principals treballs publicats en els darrers decennis sobre diferents aspectes de la morfologia léxica: el lector hi pot trobar una relació, degudament comentada, dels treballs relacionats amb la prefixació i la parasíntesi, el desenvolupament de la teoria de la gramaticalització, la qüestió de les rivalitats léxiques, les relacions entre els manlleus i els processos de formació de paraules, les relacions entre el léxic general, el léxic d'especialitat i la morfologia léxica i, finalment, el tractament del léxic derivat en els diccionaris. La informació que proporcionen, equilibrada i ben documentada, permet al lector interessat un coneixement adequat de quin és l'estat de la qüestió de la recerca en cada una de les branques de la morfologia léxica, primer pas imprescindible a l'hora d'emprendre qualsevol nou estudi.

Coloma LLEAL GALCERAN
Universitat de Barcelona

CAJARAVILLE ARAÚJO, Héctor (2015): *Os xogos de palabras na prensa gratuíta en galego*: De Luns a Venres. Santiago de Compostela: Universidade de Santiago de Compostela (Colección Limiar, 2), 216 p.

No ano 2015 saíron á luz os dous primeiros números da colección *Limiar* (<<http://www.usc.es/libros/index.php/spic/catalog/series/limiar>>), posta en marcha polo Instituto da Lingua Galega da Universidade de Santiago de Compostela. O obxectivo desta colección é publicar monografías centradas nalgún aspecto relacionado de maneira directa coa lingüística e coa filoloxía galegas. Os traballos, de acceso libre, publícanse en soporte dixital, aínda que existe tamén unha pequena tiraxe en papel. A colección está pensada especialmente para investigadores novos e, segundo se indica na súa páxina de presentación, o seu obxectivo fundamental é canalizar publicacións derivadas de traballos académicos de inicio á investigación.

Tanto esta obra que recensiono como a primeira publicada na colección (Pérez Capelo 2015) teñen a súa orixe, precisamente, en senllos Traballos de Fin de Mestrado. Coa colección *Limiar* dáse, pois, visibilidade a investigacións que doutro xeito quedarían probablemente arrecantadas ou disgregadas en varias publicacións, de modo que cómpre felicitarlos pola existencia desta canle de difusión de tal tipo de traballos no eido da lingüística e da filoloxía galegas.

Os xogos de palabras... é a primeira monografía de corte investigador de Héctor Cajaraville, pero non o seu primeiro libro, pois xa no ano 2012 publicara *O Palabrego*, un diccionario creativo construído sobre xogos de palabras, inspirado, como o mesmo Cajaraville sinala na Introducción do libro, no *Elucidario* de Gonzalo Navaza. A mención desta primeira obra do autor non é gratuíta, pois a descrición de *O Palabrego* sérvenos para sacar á luz os intereses de Cajaraville:

Neste envurullo, o único elemento en común é a recorrencia permanente á vertente lúdica do idioma, tirar proveito da capacidade dunha lingua, neste caso o galego, para se mergullar nos misterios do seu funcionamento, para renovarse constantemente, para ampliar os seus límites e para rir de si mesma (Cajaraville 2012: 2).